

דברים שונים מתבטלים

אך כאלו המדען דני ביטול הלח וביגש ומלינו שאיסור מתבטל בפיתר ברוב הפ"ת - ואם נתן טעם - בששים, חוץ ממין המיני דר' יודיה שלטא נאמרה בו תורת ביטול ומבש"א"נ דרש"י שיתכן ופואו זריק ששים הפ"ת. מדברגן, דעודם ז' ששים (חוץ ממין המיני - בטעם - ביגש שבטל ברוב), ופחמירו בכמה איסורים הלח וביגש - חמ"א בפסח דא בטל בין המיני בין בש"א"נ. יין נסך וטבל ושיביצית דא בטלי המיני, ארלה וכלאי פכרם בטלים רק במצותים המיני, ותרומה ותרומת מעשר במצוה המיני (וביגש זריק, דברים - דר"י וזכרון א').

ישנם דברים שונים מתבטלים מסיבות שונות: כמה מהם נחמת חשיבותם - בר"ה, דבר חשוב או דבר שבמנין, וחתיכה פראויה לפתכבד. דברים אחרים אינם בטלים נחמת תפקידם בתערוכה - מצמידי ומלמא דצביד דטעמן. וישנם דברים שאין בהם תורת ביטול כולם - הפיתר בפיתר' ודבר שיש לו מתירין, דפי רוב ראשונים כמעט כולם אלו אינם מתבטלים מדברגן (וספיקן מותר) אבל כשנכנס לפירוש נראה שבמקצתם קיים חשש דאורייתא.

בר"ה

השנה חולין ז"ו ע"ב, גיד הנשה שנתבטל... כולן אסורין ולא ז"ט ע"ב, ולבטל... בר"ה שוני'

אם אינו מכיר איזה גיד הוא פאסור, כל הפידין אסורים - ואצ"פ שיגש ביגש המיני בטל ברוב - מפני שגיד הנשה נקרא בר"ה ובר"ה אינו בטל.

תוס' שם דף ק' ע"א ד"ה בר"ה... בטל בטל

שיטת התוס' שבר"ה אינו בטל בטל

ר"ן פרק גיד הנשה (בר"ה ז"ו ע"ב א"א), ואיכא מ"ד... דכולן אסורות אפילו באדלף

דפי ה"ר"ש בר"ה בטל בתתק"ס (960) ור"ן חולק וסובר כתוס' שאינו בטל דעודם. פמקור לשיטת ה"ר"ש הוא משנה בתרומות -

תרומות פ"י משנה ח' ופ"י ה"ר"ש ד"ה שכבשו... זה אחר זה, וד"ה וכל ערב, וד"ה שמחזיק

דפי ה"ר"ש יש כאן שתי בבות - דגד טפור שנכבש אס דג טפור ופדלכפ פ"א סתומה ובירושמי פירשו שאם נמחמו יחד דא נאסור פטפור מפני שכל זמן שפטפור אומד במלחו פמלח מפליט ז"ר ואינו מנחו לבלוע ולכן א"ז אלא דפדיונו, אבל אם פניח את הפפור בכדי שמלח בו את פטמנו וישל פטפור בז"ר שם פטמנו נאסור, ובבא שנייה - דין דגים שנתערבו ביגש

שם ה"ר"ש ד"ה משקל י' זוז... ובאדלף בטל

פישאור מפורש בירושלמי שפואו א' מתתק"ס - ולפי הפנתו זהו פישאור ביטול של בר"ה, וכן מובא שם בירושלמי שאכבר בטל באדלף - ופ"י ה"ר"ש שכך פ"ה מעשה אבל אס בתתק"ס פ"ה בטל.

ר"ן שם בגיד הנשה (ז"ו ע"ב), ובירושמי ודאי דא... אלא בששים

ה"ר"ן למד מדובר בשמכיר את פדג פטמנו ופמשנה מחמיר פפלטיט דג טמנו דאסור אד תתק"ס אצבר אד אדלף מפני שנתנים אס אס אחרי ששים.

ופנה פיסוד של חשיבותה של בר"ה מפורשת במשנה במכות לענין מלקות -

נכות י"ט ע"א במשנה, כמה יאכל מן הפסח... ולא י"ז ע"א, כמה יאכל... לענין קרבן

דפי רבי שמעון ופדלכפ למשה מסיני של כזית דא נאמרה אלא בנעז דקרבן אס שגט כרת אבל דוקין אס אכילת כלשפו מכל איסור, ולפי פחמ"ס אין דוקין אס פחות מכזית - חוץ מפאוכל בר"ה שלמח ופואו בטל חי - אבל דא בר"ה מלח - דטעם חסע שלמח.

תוס' שם ד"ה ורבנן

פתוס' פירשו בר"ה נשמה פינן שבא מבר"ה נשמה (וממילא אס גיד הנשה נקראת בר"ה - מפורש במשנה בחולין ז"ו ע"ב דא אס גיד שפואו פחות מכזית), אבל פתוס' סוברים שאין פקובע דין בר"ה זה שפ"א בר"ה נשמה מפורש בהרבה מקומות שפנבילע פישאורו בכזית לענין מלקות אלא שפבר"ה פואו דבר שנקרא אס שמו כשפואו שלם דוקא - וממילא אס אס פחמ"ס פיתה בר"ה נשמה דא פ"ה לו דין בר"ה שפ"א אס פירור חסע נקרא חסע - אלא שפחמ"ס פשיבו דר"ש שפחשיבותו בר"ה דא תתכן בטל כולם אלא בבצ"ה חיים בטל.

חולין ז"ו ע"א במשנה, פאוכל... חייב ותוד"ה מצי אצטנא... שלמח תאכל בין גדול ובין קטן

פתוס' פירשו שזה שחייבים אס אכילת בר"ה פחותה מכזית פואו מפני שלמח נקראת אס שמה אלא כשפ"א שלמח וכשכתוב בתורה שלמח דאכיל אומה מפורש שאסור דאכיל את, כולם איך שפ"א - ואז שאלו שאלו פישאור, ופתוס' פביאו את פמ"א לענין פאוכל פפור שלמח שאס פ"א ממין אזל טפור ואכילת חי חייב אפילו אס אין בה כזית, אבל מתה אינו חייב אס דא שיש בה כזית - שאבר מן פחי פואו בכלשפו מדין בר"ה אבל נבדל בכזית (וכמו שפסבירו פתוס' שגם חתיכת נביעה נקראת נבילה) - שאין לנבילה דין בר"ה, ואז אצטנא בין בחיי"ה בין אס מתה יש אס שם בר"ה וחייב אס אס אין בה כזית -

רש"י חולין ק"ב ע"ב ד"ה אצטנא בין בחיי

דפי רש"י אין אס פנבילה שם בר"ה פיות ולמח פ"ה אפ"ה שם נבילה מתחלת בר"ה.

11 "ראו" שפרק ג' הנה סי' ד"ט (קפ"ב ע"ג), ופא ד' ג' מקרי ברי'... דא תאכילנא כד שפוא'

פרא"ש חלק ע"ד רש"י ששם ברי' תלמי באסור מתחלת ברייתו שפרי ג' פחלב אסור מתחלת ברייתו ואין
עליו שם ברי' - ולדא דאסור פתוס' שתלמי באס' יחלק ושו' עליו אינן ברי' שדא מנינן שאסורו פכתוב במפורש
בכדשפא.

12 ר"ן שם ב' ג' הנה (ד"א ע"ג), ופוי יודע דאס' מיקרי ברי'... נקיטין דקולדא'

פרא"ש חלק ע"ד רש"י ופסביר שבחלב דא פוי ברי' מפני שאין כולו במקום אחד.

ויו"א: שדפי פתוס' פברי' פוא דבר שאס' יחלק אין שו' עליו (וכאובן אין עליו שם ברי' אס' אין שו' עליו -
ומחילא נחלים מרסקים אין עליהם שם ברי' (פ). ולפי רש"י ופרא"ש אי"ז שיפא שו' עליו ג' כשיחלק אבד לריק
שיפא אסור מתחלת ברייתו ובריית נשמה ושכ"ל פאיסור פוא במקום אחד ופוא שם.

13 "ש"ע יו"ד סי' ק' ס"א דברי פמחבר

פרא"ש חלק ע"ד רש"י ופנע. פשו"ע כתב שבי"ב שיש בו אפרוח פוא ברי' -

14 ב"י סי' ק"י (ד"א ע"ג) ד"ה ופרא"ש כתב

פרי"ד דייק מפרא"ש שפסביר את פלורק בגשים ואחד דבאט' בי"ב משום שפוא ברי' - שדפי פרא"ש
בי"ב שיש בו אפרוח פוא ברי' ופסתפק בבי"ב שיש בו דם -

15 ש"ק סי' ק' ס"ק ב'... דעתו כאן

פרא"ש חלק ע"ד רש"י פרי בי"ב אפרוח פוי מותר מתחלת ברייתו -

16 פנע' יפונתן ד"ה ובי"ב... דאס' מקרי ברי'

פרא"ש חלק ע"ד רש"י שריקוס פאפרוח פוא תחילת ברייתו א"ל שפבי"ב כבר פוי ק"ס. ובגלג' דבי"ב שנחלא בו דם
דפי מה שפסק פמחבר (נראפו דקמן) שפוא אסור מדין דם ולא מדין נבלה בודאי אינן ברי'.

פגש' בחולין חידשה שפבר' אינה בטל - וראינו ברין שפוא מדרבנן - ופי' פריטיב' פואיד ולוקין אד פבר' אף אס פוא פחותה מכזית - ובהזרת פבר' נחלקו רש"י ותוס' שלפי פתוס' ופראו' שפבר' פוא דבר שאס יחלק אין שנו אלו ומחיל' כשאסור פתורה אסרתו במפורש בלורה שפוא כשמה ואף כשאין בה כזית. ופי' רש"י ופר"ן כל שפוא אסור מתחלת ברייתו ופוא בריית נשמה וכל פאיסור פוא במקום אחד ופוא טל - פרי' זה פאיסור שפתורה אסרה בשלימותו ובפירתו. ופשו"ע פסק כשניפס.

באותה סוגיא אמרו שגם פחתיכה פראו'יה לפתכבד בה לפני אורחים אינה בטל -

חתיכה פראו'יה לפתכבד

¹ חולין ז' א"ב המשנה, וכן חתיכה של נבלה... ולא' ק' א"א, ותבטל ברובא, שאין... זריכא'

חתיכה פראו'יה לפתכבד לפני פאורחים אינה בטל.

² תוס' שם ד"ה שאין חתיכה... דלכא תצל'ה'

פפירוש של ראו'יה לפתכבד פוא שאס תבטל ונתיירנה תפוא ראו'יה לפתכבד לפני פאורחים.

³ רמב"ם פ"ז מאכלות אסורות הלכה פ' - ו'... שיגביה אמתן'

רמב"ם פוסק שאס איסור דרבנן פראו'יה לפתכבד אינה בטל

⁴ שו"ע י"ד סי' ק"א סעיף א' ורמ"א, וש"ך ס"ק א', ב'

גם פאיסור דרבנן וגם בספק איסור דאורייתא חפ"ד אינה בטל ובאיסורי פנאה אסור לפנות ממנה, אבל ספק חפ"ד מותר אפי' פאיסור דאורייתא

⁵ ראו'יה חולין פרק ג' הנשה סי' ע"א... כשאור איסור'

חפ"ד של פיתר שנתבטלה אס איסור ואין ששים - אצ"פ שנאסרה פחתיכה מפני שקבלה אס איסור - ויש אפי' שיטה פראו'יה שכל פחתיכה, נגשית נבילה - דהיינו שאס שוב נבלה פחתיכה לקדשה אחרת של פיתר זריכה ששים כגד כל פחתיכה בטל'ה ולא רק כגד אס איסור שבה - שגם פפיתר שבה נאסרה - אפי' בהפילתה לקדשת חתיכות פיתר שיש בה ששים אבל אין מכירים את פחתיכה - ללא אמרין חפ"ד פוא אינה בטל, מפני שללא מלין דין חפ"ד אלא בחתיכה פאסורה מחמת אצ"ה ולא כשאסרה מחמת בטלה.

⁶ מרדכי חולין סי' תרנ"ד, ורבינו אב"ה... כגד כל פפרי', ואס ג'ע רק באחת... דברי ראו'יה'

לפי פראו'יה פרי שפולט' ואין בו ששים כגד פתולעים שבו נאסר פפרי' ונעשה נבילה ואס ג'ע בפרי אחר ונתארב פפרי' פפוא באחרים - אס פפרי' ראו'יה לפתכבד ללא בטל - פרי' שלפי פראו'יה גם כשאין אסור מחמת אצ"ה יש לו דין חפ"ד.

ופנה, פראו'יה שסובר שדין חפ"ד פוא באסור מחמת אצ"ה דוקא כתב (ופתוס', פביא ג'ע' מפורשת בא"ז (ק) שחתיכת בשר בחלב פוא בכלל חפ"ד - אף שפגשר נאסר א"י בלעת חלב -

⁷ שו"ע י"ד סי' ק"א סעיף ב' דברי פמחבר וש"ך ס"ק ג', ורמ"א וש"ך ס"ק ו'... בבשר בחלב'

פשו"ע פסק כנו פראו'יה שאין דין חפ"ד אלא בחתיכה פאסורה מחמת אצ"ה ובכל זכות בשר שבלע חלב נקרא חפ"ד מפני שגם פבל'ה ופי' פחלב פו' פיתר ומה שנאסר פוא פתארות ואס ראו'יה לפתכבד פרי' פאיסור אצ"ה ראו'יה לפתכבד, ואין דומה לפיתר פראו'יה לפתכבד שבלע איסור שאין פאיסור שבו ראו'יה לפתכבד.

⁸ דרכי משה סי' ק"א ס"ק א', ובה"ח שם ד"ה כתב איסור ופיתר'

לפי פאיסור ופיתר גבינות נכרים חשובות חפ"ד - גבינת נכרי אסור מדרבנן נכמה חשות - אחד מהם שנה פאצ"ה אותן בחלב אצ"ה - ופראו'יה חולק מפני שאפילו אס פואצ"ה בחלב אצ"ה אינה אסורה מחמת אצ"ה - ופקשה פבי"ח שפראו'יה אצ"ה ללא רילה לפתרי' ספק גבינת נכרי מעאם ספק ספיקא - שאצ"ה נכרי אסורה מספק ואס פוא ספק גבינת נכרי פו' ספק ספיקא - וצ"כ סובר פראו'יה שאחרי שאסור חז"ל גבינות נכרים אין דין כספק איסור דאורייתא אלא כודאי איסור דרבנן - וא"כ אסורות מחמת אצ"ה

⁹ ט"ז ס"ק ד' ... או נתערב בו חלב ארפה'

פ"ז תירץ שאין לזרף הספק בגבינת נכרי לספק ספיקא מפני שיש חז"ל את הספק כודאי ודינה כאילו ברור שיש בה חלב אצ"ה. אבל כאן מדובר בגבינה שפואצ"ה בקיבת ארפה וסובר פראו'יה שאין זה אסור מחמת אצ"ה ולא שייך לקרותה חפ"ד. (לפי פ"ז אס אכן פו' חשש שנה פחלב אצ"ה פוא חלב ארפה פיתר נקראת אסורה מחמת אצ"ה, אלא שרוב פמאות אינה ארפות ומחלב אצ"ה אי' אפשר לעשות גבינה) ולדעת פאיסור ופיתר פיות ופאצ"ה של איסור אשה אותה לגבינה נקראת אסור מחמת אצ"ה.

¹⁰ 'רא"ש ש"ס' ד"ו, ובחתיכה הראו"י דפתכבד... אחר שנתבשר חסוב' ובסוף, וגם שנת'...

שיטת הרא"ש בחפ"ד פ"א שחשיבות החתיכה פ"א בגודל-ש"ש שיצור כמות בחתיכה פראו"י דפני אורח - ומ"ה ש"ר"ק אוד' לחתכה, דנקותה, או דבש"ש בכ"ד דפני אורחים לא יס"ק ממנה ש"ח חפ"ד, ושי"ת פ"א פ"א שראו"י דפתכבד ENN.

¹¹ דרכ"מ סי' ק"א ס"ק א' * ד"ה וכ"ה במרדכי

שיטת מהפרא"י פ"א ש"ס ראו"י דפני אורח באורח ד"א רב נקרא ראו"י דפתכבד, ופ"י פ"א מנהג כפ"י דמ"ר - ד"ה ס"ס חסרה מליחה ד"א נקראת ראו"י דפתכבד.

¹² שו"ע ס"ג ורמ"א, וסעיף ד' ופ"י, וש"ק ס"ק י"ג, ובכ"ד תל"ו...

שו"ע פ"ס כ"ג שפ"א ב"י - ופ"י ד"א נ"בש"ש ד"א נקראת ראו"י דפתכבד, ופ"י ד"א פ"א כ"ג דרכ"מ ש"ת"י בשי"ת פ"א חסרה, ובג"ש ד"א ח"כ"ת נקראת ראו"י דפתכבד בכ"ד תל"ו במקום וב"מ.

¹³ שו"ע סעיף ו', וש"ק ס"ק ט"ו, וחי' ר"ע אי"ג ד"ה א"ס נחתכה

חפ"ד שנתרסקה אב"ד פ"י מ"ג ש"ש דפני פ"א חסרה ב"ר"ה ז"א ד"א נקראת חפ"ד, אב"ד נחתכה ונ"ש חפ"ד ש"מ א"י ב"ש.

¹⁴ שו"ע סעיף ז'

פ"ק חפ"ד מותר מ"מ א"ס פ"י וד"א חפ"ד ד"ס פ"ק א"ס נחתכה אי"ס - וא"ס נחתכה א"י וד"א י"ז א"ס פ"א ש"ס אי"ס - מותרת מ"מ נ"ש פ"א ש"ס אי"ס פ"י א"י כ"א חפ"ד ד"ה א"ס מותר ו"ס א"י ז"א אי"ס פ"י פ"א פ"ת"ר! (ונ"מ"א ש"ש ש"ס אי"ס מוצ"ל דפ"ת"ר)

¹⁵ שו"ע סעיף ח', ט'

א"פ ש"י א"י תול"ן שפ"א פ"א שנתק, א"ס י"ש א"י ד"ק דפ"ת"ר א"פ ד"ס א"י א"ס כ"מ

דברים חשובים

למדן שפבריה וחתיכה פראוויה לכתכבד דפני פאורחים אינן באלות מדרבנן מחמת חשיבותן. בהשנה ובגמ' מליין אזי דברים חשובים שיונים מתבטלים.

ארעא פרק ג' משנה א', ו' משנה ז'

דפי רבי נאיר כד דבר שנמכר דפי מנן ולאו דפי משקל יש לו חשיבות ולאו באד - כאן בגד, ואילו ר"ע ופרבן סבורים שדבר שבמנן באד אבד ישנן דברים חשובים שיונים מתבטלים - דר"ע שבצ"ח. דרבנן שפ.

זבחים דף ע' סוף ע"ב במשנה, כד פזבחים... ורש"י ד"ה כד פזבחים, חמש חסאות...'

בהמות שפוקדשו למזבח ונתערבו בהפחות פסולות למזבח אין פסולות באלות וכוון ימותו - לחולין אסורות שפן קדשי מזבח. למזבח אסורות בגדל פפסולות.

נ"א' ע"ב ע"ב א', ונבטלו ברובא... איכא דמיתר' (סוף ע"ב) ורש"י כד שדרכו, אדא דמ"ד

רבי יוחנן וריש דקיש נחלקו בשיטת רבי נאיר שסובר דבר שבמנן לא באד - דפי ר"י דבר שעל נמכר אדא במנן בלבד מחמת חשיבותו אינן באד ולר"ע אף דבר שלפאמים נמכר במנן (כחו בהמות שנמכרים גס במנן וגס באוואד). ופקש פנ"א' שלפי רבי יוחנן גס דרבי נאיר בהפחות באלות ברוב וכו' שלפי המשנה אינן באלות פואו כאו אחד מפתנאים -

ע"ב דף ע"ב א', רב אשי אמר... ולאו באד

רב אשי חידש שאין מחלוקת ר"מ ר"ע ורבנן במשנתו אדא בגידולי קרקע אבד באד חיים לכ"ע חשובים פס ואינם באד. ונמ"א שלפי פרבנן באד חיים וי' דברים אינם באד, דר"ע ב"ח ז' דברים, ולפי ר"מ - דרבי יוחנן באד חיים ודברים פנמכרים דפי מנן בלבד אינם באד ולפי ר"ע ב"ח ודברים פנמכרים במנן אפילו לפאמים אינם באד.

רמב"ם פק"ז מאכלות אסורות פ"ג ד', ז', ח', ט'

פרמב"ם פסק כר"ע ופוסק שז' דברים אינם, גזירת פכתוב' אדא דומנאות פס - ופכד דפי פמקום ופזמן.

בית יוסף י"ד ריש סי' ק"י ד"ה חתיכה פראוויה לפכתבד, ודרכ"מ אות ב'

פב"י פביא שלפי רוב ראשונים פלכפ כרבי נאיר אחרי שנחלקו רבי יוחנן וריש דקיש בשיטתו - ובין רבי יוחנן ור"ע פלכפ כרבי יוחנן. פרמ"א פביא את דברי פאוסור ופיתר שנפא כריש דקיש. ובסוף דייק מפתרומת פדשן שפלכפ כרבי יוחנן.

שו"ע י"ד סי' ק"י סעיף א' ורמ"א

פשו"ע פביא את דברי פרמב"ם כלשון דפיינן כר"ע. ופרמ"א פסק כרבי נאיר דפי רבי יוחנן וכחו שנמ"א בתפ"ד.

שו"ע י"ד סי' פ"ו סעיף ג', ... כולן אסורות, וש"ך ס"ק ח' וי'

בי"ת נבילת אינן בריו (שפרי' כד גידולו פ"ה קודם שנתבלה פאם - ומדאורייתא חותר לגמרי, ופשו"ע לא פסק שבי"ת נקראת בר"י אדא בבי"ת אפרוח) ומ"מ דפי פשו"ע אינן באד מדין דבר שבמנן וכר"מ ואע"ג דלפאמים נמכרות באוואד - מפני שסובר כר"ע - וא"כ סתם את דבריו בסי' ק"י פפסק כאן כר"ע דדברי ר"מ ע"כ כר"ע! ולכאורה ז"ל שבק"י פצתיק את לשון פרמב"ם אבד כונתו לפכריע כריש דקיש.

ט"ז סי' ק"י ס"ק א', ... במנן כר' יוחנן, וש"ך ס"ק ט'

במקום פפסד נפגים כחו שפסק פרמ"א, וכיום אין מוכרים בי"מ אדא במנן ואינם באד לכ"ע.

ש"ך סי' ק"י ס"ק א', וביאור פג"א אות א'

דפי פש"ך אין פבדל בין דברים חשובים שנתערבו במינם לשנתערבו באינם מינם אדא שבדרכ' כגד בתערובת יבש ביבש של איסור ופיתר מדברים חשובים אס פס ממינים שונים פאוסור נכר בפני עצמו ואין כאן תערובת, אבד פג"א פבין שלפי פרמב"ם דברים חשובים באד חיים באינם מינם.

פרי מגדים שפתי דעת אות א', ... נפן בק"א

דפי פמ"ע אס נתערב דבר חשוב בדברים שאינם חשובים ונדע שאחד מפס אסור ולאו נדע אס פחשוב פואו פאוסור או אחד מפאחרים (למשל פירות שאחד מפס פואו ארעל ולאו ידוע אינן) - פחשוב אינן באד ופאינם חשובים מותרים.

ופנה, בנצח לתערוכת של איסורי הנאה ופיתר שהם דברים חשובים מלינו חידוש במוסדים, ופואו מבוטא על שתי משניות בצ"ז - אחת בנצח עיין נסך (שאין בטל) ואחת בנצח לעצמי אשירה-

¹² משנה ע"ז ע"ז ע"א, יין נסך... ודף מ"ט ע"ב, נכח מננה ע"ים... פדיין לעבודת כוכבים

דפי רבי שמעון בן אמיליאל אפשר למכור את התערוכת בנכוי דמי פאיסור שבו ועל ידי זה לא נפנה פאיסור, ולפי רבי אליעזר מותר אף ליענות מכח התערוכת מנ ע"ז זריקת דמי פאיסור לים המלח.

¹³ תוס' יבמות פ"א ע"ב ד"ה כולן, ואו"ת ומה עמם לא אמרו... וימכור לישראל

דפי תוס' בכח תערוכת איסורי הנאה בפיתר פי"ה מותר מציקר פדיין למכור את הכח לעברי בנכוי דמי פאיסור אלכא שצנן חוששים שאלו יחזור הנכרי ומכור את פאיסור לישראל אחר ונמלא שפיראלה פפוא שתנש בספק איסור.

¹⁴ ע' בתוס' לע"ה, ואו"ת ומ"ע דלכא פל"ג... מנשות פאיסור בעין

דפי הרשב"ם (אחרי שהפלכא, פ"א כ"א) מותר ליענות מכח התערוכת בכח תערוכת איסורי הנאה בפיתר ע"ז זריקת דמי לים המלח, אבל בתוס' חולקים עליו וסוברים שזוקא בצ"ז שפאיסור עבר לדמים אפשר למכור על פולכת הנאה לים המלח, או במקום שאין נפנים מאלו פאיסור כאן ע"ים שנפנים מחום שריפתם.

¹⁵ ע"ק ע"ס ס"ק ב'

פש"ק פסק כחו בתוס' - בשאר איסורי הנאה מותר למכור את הכח בנכוי דמי פאיסור, ודוקא בצ"ז מותר ליענות מפתערת מנ ע"ז פולכת הנאה לים המלח - ופלבוש פתיר ע"ז פולכא בכח תערוכת איסורי הנאה.

¹⁶ ארלה פרק ג' משנה ח'

אפילו דברים חשובים בטלים כשאין שמים.

¹⁷ שו"ע י"ד סי' ק"י סעיף ב' ורמ"א, וש"ק ס"ק י"ג

פרמ"א כתב שבצ"ה חיים גדולים שחוסים אינם בטלים מפני שהם בכח חפ"ה, ופקשה פב"ח פרי פשו"ע ופרמ"א פסקו שתרגולת בעלתה איננה בכח חפ"ה ולכא בהנחה גדולה כן נקראת חפ"ה, ותיר"ץ פש"ק שפכוננה כאן ברמ"א אינו לדין חפ"ה אלכא שבצ"ה חיים גדולים נמכרים במנן.

¹⁸ ע"ק סי' ק"א ס"ק ז'

למשה פסק פש"ק כחו פב"ח שדבר המחוטר משה גדול ע"א אינו בכח דבר שבמנן.

א"כ עסקנו בדברים שאינם מתבטלים מחמת חשיבותם - בריו, חפרי"ל, ודברים חשובים. ישנם דברים שאינם חשובים מצד עצמם ובכל זאת אינם בטלים בגלל מצמדם בתצורה:

עבדי ICN

אוסר על צאת מחוץ לתחום השבת ויו"ט - דפיו חוץ מאדפי"ס אמה סביב העיר שקנה בה שביתה נא"ש. המשנה הביטה פרק ה' חידשה עם חפ"יו של אדם גררים אחריו ואוסר לפזיח בפמותיו. כליו וכן האכזרים עלו מחוץ לתחומי של פבצ"ס.

'ביטה ד' ע"א במשנה, השואל כלי... כרעלי שתיוף ורש"י

ע"פ משנת מקמחה של אשה ומחלה שבה פוא בעל אשה אחרת אוסר לפזיח מחוץ לתחומי של כל אחת מהן, וכן בתבט"ל של אחת ותבט"ל של אחרת.

ע"ב במ"ד ד' ע"ח ע"א, כי סדיק... דעבי עיסוף, ושם סוף ע"ב, רבא אומר... דא באידי

הנה פקשה שהמלח בטל ע"פ ודן פאיסו זריק לפיות כרעלי בעלת פקמח, ותיר"ף רבא דעבי די ICN

רש"י חולין ד' ו' ע"א ד"פ וטעמא דא באידי... ופוא עיקר'

רש"י פ' ע"ב דבר העשו ICN חשוב ואינו ע"פ דעאר התצורה, ובאמת משנה מפורשת פ"א -

ארע"פ פרק ב' משנה ד',... ובכלא פכרס אוסור'

דבר המתבטל - וכן פמחמ"ף בעיסוף - לא בטל אום פוא של תרומה כל התצורה אוסור ונקראת דיאז ובא"פ שתירומה בטל במחנה במינה ובש"ס, דבר המתבטל לא בטל.

תוס' ע"ב ס"ו ע"א סוף ד"פ תבט"ל (ICN), ופוא דטעמא דא באידי...

דבר שניתן לתוק התבט"ל כדי לתבטל בטל אום אינו ניתן טעם.

רמב"ם פרק ט"ז מאכלות אוסרות פ"א, ב'

משמות הרמב"ם פ"א שדבר המתבטל פוא כמו דבר חשוב ואינו בטל, ובפ"ד ב' כתב שתבט"ל של תרומה שנתארב בחולין מאותו פ"א, אום יש בתרומה שיצור כמות שפ"פ יוכל לתבטל כל התצורה אוילו פיתה אינו מינו אינו בטל במחנה במינו - פרי"ש שיצור לתבט"ל.

פרי חדש יו"ד ס' ז"ח ס"ק כ"ד, ואם תטעם... וזה ברור'

עם כוונת הרמב"ם פ"א כמ"ע פתוס' - אין, לתבט"ל ע"פ של כוונה - אום ניתן בתוק התבט"ל כדי לתבטל אינו בטל - אלא אום במציאות ניתן טעם בתצורה פרי פוא חשוב ואינו בטל.

רמ"א יו"ד ס' ז"ח סעיף ח', ובדבר שפאיסור... וש"ק ס"ק כ"ח

פסאט עלון פמ"א פ"א אין דין מיוחד שתבט"ל חשוב ולא בטל, אלא שבדרך כלל א"ז לחוש לפתנת טעם כשי"ס ובתבט"ל חוששים.

ט"ז ס"ק י"א ..., ICN מפי ששים בפיתר', ובסוף, שוב ראיתי...

פ"פ פאי"ז לא נקרא עבי דטעמא אלא כשי"ס בו חריפות, אב"ל זה שמרזשים אינה טעם קלי"ש אחרי ששים אינו כלום.

ולכאורה, פ"פ שיטת פראשנים שטעם כעיקר דאורייתא דבר פנתן טעם ביותר מששים ע"כ אוסר מפי"ת ופואסתאט של ששים מזרוע בש"ט בא' לומר שאין זריכים לחשוש לטעם אחרי ששים כמו שאינו תוס' - אב"ל כשפאט נר"ע אוסר מפי"ת וגם לוקין על כל כזית וכזית, ולפי רש"י שכ"ע לאו דאורייתא - ובכל זאת ראינו ברש"י לפחות בשיטת אב"י שששים פוא דאורייתא ונלמד מזרוע בש"ט - אב"ל אחרי שיש ששים ע"כ אום פאיסור ניתן טעם אוסר מדרבנן בלבד.

פרי"ן יש לו שיטת אחרת בפירוש דברי רש"י -

ר"ן פרק ג' פשה (ברי"ף ד"פ ע"ב) סוף ד"פ ארסי' (פנש ע"א), ודענן מין בשאינו מינו...

פ"פ פרי"ן ע"כ רש"י מודה שאם נתארב ממש של איסור בפיתר באופן שאינו מכיר ונתן, אטם בתצורה פכ"ל אוסר מדאורייתא (ואין לוקין עליו) מפני שדבר פנתן טעם אינו בטל, וזה שכ"ע לאו דאורייתא פירוש אב"ל כשפאט את פאיסור ומסלקו ולא נשאר אלא טעם בלבד שפוא מותר מפי"ת (ולמ"ד שכ"ע דאורייתא לוקין עליו ע"כ בטעמו וממשו וגם בטעמו ולא ממשו).

ש"ק ס"ק כ"ט

דעת פאיסור ופיתר פ"א שאחרי שנתבטל בס' אפי' אום צדיין ניתן טעם נקרא טעם קלוש ובטל מפי"ת ע"כ פ"פ מפי"ת פוסקים כר"ת שכ"ע דאורייתא. (ופתיר ע"כ לסמוך על נכרי מסמ"ת לברר אום יש טעם איסור אחרי ששים).

ופנה. בנצח הפסחים נחלקו הפאנוראיים הביטול חמ"ח הפסח. וסובר שם רב שאין חמ"ח הפסח בט"ו
בא"ת ובין שלטא בא"ת. בנצח חמ"ח שאבר עליו הפסח נחלקו ר"ש ור' יהודה שלפי רבי יהודה אסור מפ"ת ודפי
ר"ש מותר מפ"ת אבד אסורו חז"ל -

12 פסחים ט' ע"א, אמר רבא פלכתא... על ידי תערובת לאו

זה שקנסו חז"ל ואסרו הפנאפ את חמ"ח שאבר עליו הפסח פוא דוקא כשפחמ"ח באין. אבד חמ"ח שאבר
עליו הפסח שנתערב בפיתר מותר. ורוב פראשונים פירשו שדובר בתערובת שאין בה ששים כדי לבטל את
חמ"ח - אפי' אין ז' ששים אין ז' ששים בקולא מיוחדת בחמ"ח שאבר עליו הפסח שפרי בכל מקום אסור שנתבטל
הפיתר בששים מותר. אבד חמ"ח פביא את שיטת פאור שדובר בשיש ששים כנגד חמ"ח ופקשהו עליו
כמ"ע - אפי' גם בשאר איסורים כן ומה פחידו חמ"ח שאבר עליו הפסח. באבן פאזר שם תיר"ץ את
שיטת פאור -

13 אבן פאזר א"ח ס' תמ"ז סי"א, ולעזר"ן דברי פאור... באיני... ס"ס דפאור... נרעש

דפי פאבן פאזר סובר פאור שפחמ"ח פיא פכ"ע דאורייתא פרי חמ"ח כאילו פוא באין וזו
בדברנו אין מקום לחלק. אבד בשיש ששים אפי' שיש נתינת טעם בכל פתורה כולא אסור מדברנו כחו
שכתב פאור. ובחמ"ח שאבר הפסח פקילו.

ופנה. פרי"א פתיר תבלין בששים אפי' אין אסור מחמת ט"ו. מקור פדברים פוא בדברי פתוס' בחולין על
פנא' שלפי רבי יהודה חתיכת בשר שנבלה לזרע מלאכה חלב אפי' שיש בחלב ששים כנגד פבשר פחלב
כולו אסור מפני שפבשר בלע ק"ת חלב ופוא נצט"ח אפי' שוב נבלה פרי נתערב חלב של אסור על
חלב של פיתר ופוא מין בא"ת ור"י מין בא"ת בנשפא -

14 תוס' חולין ק"ח ע"ב סוף ד"ה אכני, ופא דקאמר חלב נבלה פוא...

שיטת פתוס' פיא שדוקא בבשר בחלב נצט"ח פחלב אפי' אסור ע"ז כדי שיחשב למין בא"ת של אסור דפי
רבי יהודה. אבד בדבר שנאסר מחמת הליצת טעם שאר איסורים לא נפק פפיתר דאסור ע"ז - אפי'
מלח פבלה אפי' ששים אפי' שפחמ"ח אין בטל בששים.

15 פ"ט ד"ה א"ת קמ"א, ורבינו יצחק ברבי אברהם... אפילו באולף

דפי פרי"א ופרי"א ע"ז גם מלח שאין אסור מחמת ט"ו אפי' ששים אפי' ששים אפי' ששים אפי' ששים
אבד פרי"א פסק כתוס'.

16 פ"ט ד"ה א"ת קמ"א, ורבינו יצחק ברבי אברהם... אפילו באולף

ע"ז פ"ט ד"ה א"ת קמ"א, ורבינו יצחק ברבי אברהם... אפילו באולף

17 ע"ק ס' ז"ח ס"ק ד"א

זה דבר פנתן טעם ביותר מששים אין בטל פוא ע"ז באיסור דברנו (ח"ו בחמ"ח שאבר עליו הפסח דפי
פאור - אפי' אסור פראשונים א"ז אפילו ששים).

7 ואל

טענה שלשון הרמז"ס ד"פ ט"ז מהמ"א שכתב לבל אם היה מחמץ או מתבל או דבר חסוד אסור בכל שבו ע"כ משמע דמחמץ ומתבל
הוו דומיא דדבר חסוד וכי היכי דדבר חסוד אין לו זיול אפי' צכמה אלפים ה"ה למתבל ליתא לשון הרב כשיצא זה דקדק הדק היטב
וכתב גזי תבלין דוקא כשיש בהן כדי לתבל ואף שהוא אחד מאלף או יותר לבל אם נתערב צכמה אלפים שאין בהם כדי לתבל ודאי דזטולי
וכמ"ש הרב שם דין י"ד תבלין שהם שנים ושלשה שמות מלטרפים ומדאיכא לירוף ע"כ איכא זיטול וזה צור.

15 ורבינו יצחק ברבי אברהם וגיטו רבינו שמשון חולקין עליו בדבר
ואומרים שמאחר שהמלח נימוח עם הדם כולו ומתערב בכל
הקדירה ומוליך איסורו עמו יש לשער כאילו הדם כולו מלח
ומביאין ראיה ממה שאנו אומרים בפרק גיד הנשה ר' יהודה
אומר רביעית ציר דגים טמאין צריך סאתים של ציר טהור לבטלו
ולמה צריך כל כך הלא אין החומץ והמלח שבציר אסור אלא
מחמת שמנונית דג טמא והשמנונית היה בטל בששים אלא מאחר
שהחומץ והמלח והשמנונית מתערבין יחד ומוליכים את האיסור
עמהן יש לנו לשער כאילו השמנונית כולו חומץ ומלח ודווקא
בציר וכיוצא בו מתבטל טעמו אבל בקדירה של מים ובשר אין
בטל החומץ והמלח אפילו באלף.

13 ולעד"נ דברי הטור דע"כ לדידן אחר זמנו מותר היינו בס'
כיון דטעם כעיקר דאורייתא אין שייך להקל בתערובת מאילו הוא
בעיני' כיון דעל ידי תערובת אסור מדאורייתא כמו בעיני'.

ס"ל להטור דע"כ צריכין לפרש ע"פ מה דמבואר
באו"ה [הביאו הש"ך ב"ד ססי' צ"ה סקכ"ז] דמדאורייתא
האיסור נתערב בס' אפי' טעם האיסור נרגש אפי' מדאורייתא
שרי אלא דרבנן אמרו כל שטעמו נרגש אפי' באלף לא בטיל
ע"ש ונ"ל הטעם דהא טעם כעיקר לא ידעינן רק דילפינן מגיעולי
נכרים והתם ע"כ אין בו ס' דאין לך כלי שיהיה ס' תוך הכלי נגד
הכלי וא"כ בגיעולי נכרים לא היה ס' בזה דוקא אסור טעם כעיקר
אבל כל שיש בו ס' שכבר נקלש הטעם שרי מדאורייתא ולפ"ז
הא דחילק ר' יוחנן בחמץ בין בזמנו לאחר זמנו בזמנו בנותן
טעם פי' אף שנתערב באלף וטעמו נרגש אסור מדרבנן ושללא
בזמנו מותר בנותן טעם פי' ודוקא אם יש בו ששים רק טעמו
נרגש דאז אסור בשאר איסורים מדרבנן וכאן לא גזרו בחמץ
לאחר זמנו ובטל בס' אף שטעמו נרגש.

במשנה בערלה למה עסקי המחתה לא בטעם - המחתה הוא רק דומה אחת לכלל הדברים שונים בימים
הפני שפאידו את את המכוד עט לורתו-

תנאים

משנה חולין דף קכ"ז סוף ע"א ... בעתן טעם פרי זו אסורה, ולא' ...

י"ז גבינת שה"ה נפול במשך דורות פ"ה ע"י שלקחו קבה מבפנה ומלאו אותה בחלב, ופאנזימס
שכזר הקבה (שתפקידם לעכל חלב) פופכים את החלב לעבינה - ופרי קבת הפפמה פ"א גשר אזור-
ומפורש המשנה שאם הקבה באה מבפנה כשרה שחוסה אס אין טעם גשר גבינה מותר בד"עבד, אבל
בנלע עקבה עט נביעה לא מניין בשנה אלא שפגינה אסורה אבל לא נזכר שפ"א מותר אס אין נתינת
טעם ולכאורה משנה שאסורה בכל אופן - אצ"פ שאין טעם גשר גבינה-

הע"ה בעבודה זרה פסבירה שחז"ל אסרו גבינת עכ"ס מכמה טעמים וביניהם הפשש שפאידו בקבת
נבילה-

ר"ן עבודה זרה פ' שני (בר"ק ע"ג א"ב - המשך דביבור מע"א) , ופקשה פרה ר' יפוסף פלוי ז"ל ...

פ"ר"ן פביא ופ"ר"י מ"אש שבנבילה אסור בכל שפ"ה משום מעמיד, אבל בחלב שפאידו בקבת כשרה כל
שאין טעם גשר בחלב מותר שלכא נאמר דין מעמיד אלא כשדבר המעמיד הוא איסור אבל קבת כשרה
פ"א גשר כשר למפדריין ואין החלב נאסר משום גשר בחלב משום תערובת איסור אלא משום תערובת
טעם גשר בחלב, ולכן כשאין טעם גשר בחלב מותר. ופ"ן פביא את דעת פראב"ד פחולק ע"ז-

רמב"ם פ"ט מצרכות אסורות פ"ט ופשטת פראב"ד, מ"ע"א ד"ה אבל בימי וד"ה וא"ת

פראב"ם פסק כרבו פ"ר"י מ"אש אבל שיטת פראב"ד (ולפי פמנ"ע ע"פ פראב"ן ופרשב"א) פ"א שפאידו
בגבינת עכ"ס ע"כ שאין בהן טעם גשר הוא מפני אסורו חז"ל את מצרכי פנכרים בכלששם - אבל
פ"א שפאידו גבינה בנבילה בשל אס אין בה טעם גשר מותרת.

תוס' ע"ז ד"ה ע"א ד"ה מפני שמעמידים

פתוס' פקשו למ"ה תלו חז"ל את הפשש בנבילה - פרי ע"כ אס פאידו את פגינת הקבה כשרה פגינת
אסורות משום גשר וחלב, ותירבו פתוס' שבגשר וחלב שלכא נתבשלו יחד אסור מדרבנן בלבד ולכא פ"ו חז"ל
אזכרים בגבינותיהם מחשש איסור דרבנן, אבל מחשש נבילה שפ"א איסור דאורייתא חששו - ואילו פ"ו פתוס'
סבורים כמו פ"ר"י מ"אש שפנבילה אסורת את פגינת בכלשפו פ"ו מתרבים בפשטת מחמת חשש נבילה
פגינת אסורות ע"כ ולכא טעם גשר ואילו פ"ה פחשש משום גשר בחלב פ"ו מותרות ע"י אצימה.

וא"כ - לפי פתוס' ופראב"ד המחתה אין בטעם אבל פמעמיד בטעם, ולפי פ"ר"י מ"אש ע"כ פמעמיד אין בטעם.

ש"ע י"ד סי' פ"ז סעיף י"א ורמ"א ... בי"ע

פ"ש"ע פסק כשיטת פ"ר"י מ"אש - שבקבת כשרה אסורה דוקא אס יש ע"כ טעם גבינה אבל בנבילה אסורה
בכל אופן

מ"ע"א או"ח סי' תמ"ב ס"ק ט' ... אסור לפשותו

מ"ע"א פביא את דברי פאיסור ופיתר שפמעמיד אין בטעם מדרבנן, ומ"ע"א ד"ק מפ"א שדין מעמיד פ"א
דאורייתא - שפ"ה שיטת פ"אור בפסח הוא שלכא אסורו חז"ל לפשותו בפסח כל חמ"ץ שאין ע"ז אלו מפ"ת
ובכל זאת פסק שאם פמעמיד את פגינה בשכר חייב לעצרה - ואם ע"שונן, דחשיב כמו בעיני' משנה שדין
כאילו הוא בעין מנחש, ומפ"רש"ל פסק כמו פראב"ד - ופכריע פמע"א שלכא כדבריו.

ופנה במחתה מניין במשנה י"ז שפאיסור ופיתר חמ"ז אס"פ ביח' -

ערלה פרק ב' משנה י"א

אם פאיסור חמ"ץ רק בסיוע פפיתר פ"ו זכ וזכ ארם - ור"א אסור ורבנן מתירים

ע"ז מ"ט ע"א, דתנן שאור ... את פאיסור אסור, ותוד"ה ע"ז שפ"א באיסור ... כד' לחמ"ץ

לפי פתוס' פמחלוקת פ"א דוקא כשלא פ"ה באיסור כד' לחמ"ץ בפני ע"ז, אבל אס יש באיסור כד' לחמ"ץ
ע"כ אסור א"ל אס ע"כ בפיתר יש כד' לחמ"ץ

רמ"א ש"ס פ"ז סעיף י"א, ודוקא... וש"ק ס"ק ע"ו ... פכ"י אסור

פ"רמ"א פסק כרבנן שזכ וזכ ארם מותר, אבל פש"ק חשש לשיטת פתוס' אס פ"ה באיסור כד' לפמעמיד
ע"כ בל"י סיוע פפיתר - אסור.

חיישינן לכתחילה וא"כ ה"נ בנידון דידן לא יבוא לידי איסור דאורייתא, דהא דבר המעמיד לא בטל אלא מדרבנן = כמש"כ הש"ך בסו"ד ל"ט וכמו שהרגיש בזה גם רומעכת"ה.

וומה שתמה רומעכת"ר במכתבו ע"ד הרמ"א בסו"ד קנ"ה שכתב דמותר לשרוף שרץ או שאר דבר איסור ולאכלו לרפואה ולא לאכילת רשות דאיזה איסור יש בדבר וכבר תמה ע"ז צ"כ מנחת יעקב ומש"כ לתרץ דדוקא גבי שרץ או שאר איסור מאוס דיש בו משום שקוץ אפילו אחר שנשרף, משא"כ בשאר איסורים עכ"ד אין זה מספיק למש"כ רש"י במעילה י"ז, דחייב משום כל תשקלו על נבילה ועיין ברמב"ן צ"ח ס"ח מ"ג בשורש תשיעי, שכ' דהוי לאו שבכללות ועי' בעו"ז סו"ד קט"ז וא"כ גם בנבילה יתחייב משום כל תשקלו והא עיקר דין כשאינו ראוי לגר אינה קרוי נבילה, בנבילה כתיב. אולם ביד אברהם שם כ' דהעיקר משום אחשבי' כמו בחרבו קודם זמנו, דאפילו בנפסל מאכילת כלב אסור לאוכלו ועי' בשא"ג"א סוף סו"ד ע"ה שכ"כ וכל זה באוכלו בעיניו, דס"ל דאחשבי', אבל בעושה מזה אצק דק לזורך העמדה ומעמיד בזה, אין בזה אחשבי' ובעיקר ההוראה הנני מסכים עם רומעכת"ר להקל בזה.

ה) בדבר שאלת הדר"ג אם באפשר להכשיר מין אצק חדש אשר מולאו מעלמות יבשות אשר מערבים אותו בהרבה מיני מאכל גם מעמידים על ידו מינים שונים, וביאר אופן עשייתו בפרטיות, שלוקחים עלמות יבשות ושורין אותן בהסיד ממלח, אח"כ שמים העלמות במים עם חמר וגם שמים העלמות בפוספר, ומבשלים ומנקין ומיבשין, והעלמות מתיבשות אח"כ במשך חרבעים ושמונה שעה וטוחנים אותו כמו קמח סוכר, ומבאר כתר"ה הכל בדיוק אופן העשי'.

והנה כתר"ה העלה להתיר בדברים נכונים, עפ"מ"כ הרמ"א ביו"ד פ"ז סו"ד ע' בעור הקיבה דלפעמים מולחים אותו ומיבשין ונעשה כעץ וממלאים אותו חלב מותר דמאחר שנתבשר הוא כעץ בעלמא ואין בו לחלוות בשר, והש"ך כ' דה"ה בשאר בני מעים והרבה אחרונים מתירים גם בצב"ר אסור ודס ותולעים אם נתיבשו כעץ וכ"ש עלמות שאין עליהם איסור לאו נבילה ועריפה כמש"כ הרמב"ם בפ"ד מה' מאכ"א, ופלפל בזה ונקטייע מד' הר"מ מבשר המת שנשרף, ומד' הירושלמי בערלה פ"ג, ומד' הרמ"א בסו"ס קנ"ה גבי שרץ שרוף, זהו תו"ד.

ולכאורה בעלמות יבשות אין שום חשש, דהא עלמות האיסור מצטרפים עם ההיתר לבעל האיסור כמצואר ביו"ד סו"ד ל"ט, ואפי' בעלמות הרכין שהחמיר הש"ך כ' הפוסקים דאם הסירו הצב"ר ונתבשרו דינם כשאריו כלי עלם וכלי מתכות ועץ ומש"כ הרמב"ם בפ"ד מה' מאכ"א הי"ח מן העור והעלמות והגידין כו' אע"פ שהוא אסור הר"ז פטור היינו בעלמות הרכין או שיש בהם מוח, אבל בעלמות הקשים והיבשים צודאי גם איסורא ליכא, וכ"ה במשנה ב' העור והרוטב, ופירש"י שיש בהם מוח ואינם מצטרפים לכזית להשלים שיעור נבילה לטמא, דזה ילפינן מדרשא דנבילה וא"כ פשוט בעלמות שנתבשרו אין בהם חשש איסור כלל. ועי' בתוס' ע"ז ס"ט דודאי רגלי הדבורים כיון דעלמות בעלמא נינהו מותרים דהא עלמות החמור טהורות ורגלי הדבורים בעלמות החמור כו' ולענין אכילה שפיר דמי.

ומה שיש לחוש בזה מהעלמות שנתבשרו ובלעו מצב"ר נבילה כמצואר בסו"ד ל"ט ע"ז, ובזה הא בעינן הגעלה כמו בשאריו כלי עלם (וילה"ע ע"ז מפסחים פ"ג דמקשה הני עלמות היכי דמי אם לית בהו מוח נשדינהו ולמה צשריפה. וז"ע הא העלמות בלעו מן הפסח צשעה ללי' ונעשה הצלוע נותר ולהכי לריך שריפה משום הצלוע של העלמות. ואולי כונת הש"ס דהא אפשר בהגעלה ולע"ק), אלא דבאינו בן יומו הא נועל"פ מותר, מ"מ הא לכתחלה אסור קדירה שאינו צ"י כמצואר בע"ז ע"ה וביו"ד סו"ד קכ"ב - דגזרינן קדירה שאצ"י אטו צ"י, והא הצלוע תמיד אי"ר אכילה, א"כ מה צב"ר שנתבשרו, מ"מ אפשר שהצלוע יולא ע"י בישול, וה"נ יש לחוש מצד הצלוע. אולם נראה צלופן זה שנפסד לגמרי, ע"י הסיד של מלח והפאספאר השורף ומכלה ואינו ראוי עוד לפליטה. ויעו"ז בשו"ת הרשב"א, הוצא צב"י או"ח סו"ד תמ"ז בנועל"פ צפסח דאסור, ובלבד שלא יהי' נפסד לגמרי דכל שנפסד כ"כ אין בו איסור כלל, ולא עדיף הצלוע מגוף האיסור, דהיכי דהוי עפר נחצטל מתורת איסור וכמצואר בתמורה ל"א דלכי גביל הוי עפרא בעלמא וכמש"כ הר"ן בע"ז ל"ט בטעם ההיתר מהמוסק בנבילה שנתהפכה לדבש לפי שנעשית מתחלה פגום (והארכתי בזה באחי"עזר חיו"ד סו"ד י"א להתיר בכדומה יעו"ז) וגם למש"כ הש"ך בסו"ד פ"ז דה"ה בשאר בני מעיים כשמיבשים אותו שנעשה כעץ, דלכתחילה אין לעשות כן, נראה דכל זה צב"י מעיים, אבל לא בעלמות, אפילו לדברי החולקים לשי' הרמ"א שם דאין עלמות מעלין, משום דס"ל דיש בהם לחלוות, מ"מ נראה דהיכי דנתבשרו ואין בהם עוד שום לחלוות, הוי עלמות יבשות וצב"ה"ג כו"ע מודים ולא דמי לשאר בני מעיים, ועוד נראה למש"כ הגרעק"א בתשובה סו"ד ר"ז הוצא צפתחי תשובה שם דכל היכי דאיכא ששים דלא יבוא לידי איסור דאורייתא לא

אבל לאמיתו של דבר רובן ככולן של העצמות (אם לא החסוחסוים) אפילו בעודן לחות לא יהיבי טעמא.

אמנם כן להלכה לא נראה בזה איסור, אבל למעשה יש להתישב אם לא יכשלו על ידי הוראת היתר בדבר זה, אלא התועים והמתעים את אחרים באמנם שדיני התורה מקבלים שינוי כפי חפץ הרבנים ומורי הוראה בישראל.

הלא הדזשעלטין בגלל שלא עמדו על מהותו ומחסרון ידיעה את אופן עשייתו, היה מקובל עד עתה כפי כל כדבר האסור, יען וביען שהדבר היה גלוי וידוע, שבעיקרו הוא בא מעצמות נבלה וטרפה, ומחסרון ידיעה יש שהוסיפו עוד ואמרו שעצם החומר של הדזשעלטין הוא בשר המח שבעצמות. ואין זה פחד שוא אם נחשוש שהוראת היתר בדזשעלטין תחזק את הדעה המשובשת הנפוצה כל כך בדורנו בזדון ובשגגה שהאיסור וההיתר הוא בידי הרבנים כחומר ביד היוצר. ועל כגון זה נאמר ביומא (דף מ' ע"א) אל תתנו מקום לצדוקים לרדות שיאמרו לפי רצונם הם עושים הכל (רש"י שם), וזה לשון רבינו חננאל במסכת שבת (דף קל"ט ע"א) ומהא שמעינן שאפילו דברים המותרים כגון אלו וכדומה להן המסורין לעם הארץ אין אדם רשאי להורות להן להיתר אלא יחמיר עליהן לאיסור. יחזקאל אברמסקי.

תשובה זו מופיעה בפתיחה לספר תשובה להלכה על אודות הדזשעלטין מאת ש"ב הגאון האדיר פאר ישראל וכו' כקש"ת מוהר"ר יחזקאל אברמסקי שליט"א ראב"ד לנדון והמדינה וכעת בעיה"ק ירושלים ת"ו.

כ"ה. ה' מרחשון שנת תשוכו ירושלים. כבוד ש"ב הרב הגאון המובהק והמפורסם כש"ת ר' אליעזר ולדנברג שליט"א. יפה המעשה אשר ידידי עושה, בחקקו בספר דרך משא ומתן מה שמעלה מצודתו באסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, בהיותו חבר מובהק בבית דין בקרתא מלאתי משפט. הלא רבים המה הענינים ילדי הזמן העולים עכשיו על הפרק, בכל מקצועות ההלכה שנוהגת למעשה בארץ ובחוץ לארץ. ואשרי חלקו אשר שם כל מעיניו בהם ועמלו בהוראה, שאינה נקנית אלא במתינות, בעיון עמוק שיש בו יגיעה רבה, וסיעתא דשמיא של החונן האדם חכמה ודעת. רצונו של ידידי זה הוא כבודו, והנני ממלא את חפצו, וממציא לו תשובתי בנידון דזשעלטין, אשר נשאלתי עליו על ידי אחד מגדולי הרבנים. בכרכת ידידות יחזקאל אברמסקי.

כבוד הדרת גאונו שליט"א אחדשה"ט של כ"ג ואחרי אישור קבלת מכתבו. דבר ברור הוא אשר הדזשעלטין הנעשה מעצמות אינו יצירה חדשה שנשתנתה מחומר הראשון אל חומר חדש לגמרי על ידי אמצעים כימיים. דזשעלטין הוא אותו חומר עצמו שישנו בעצמות בעיקרן. וכל האמצעים הכימיים שמשתמשים בהם בתעשיית הדזשעלטין, אינם באים אלא להפריד שאר חמרים שישנם בעצמות מחומר הדזשעלטין, שלא יפסדוהו או שלא יגרעו את טיבו.

כידוע הדזשעלעטין נעשה מעצמות אחרי שהן מתיבשות כשתי שנים בחום השמש בארץ הודו. וממילא אין כאן מקום לדון ולומר דנהי שעצם העצמות אינן בכלל נבלה וטמאה, אבל יש בהן משום נתינת טעם שבלעו מהבשר (ועיין בשו"ע ביו"ד סימן פ"ז סעיף ו' מה שכתב הרמ"א בעור הקיבה שנתייבש) שבעצמות יבשות כאלה אין שום מקום לחשוב דיהיבי טעם - גם בשו"ת אחיעזר בדיונו עפ"י הש"ך שם דלכתחילה אין לעשות כן וכן בדבר החשש מהעצמות שנתבשלו ובלעו מבשר נבילה דבעינן הגעלה כמו בשארי כלי עצם, העלה דבאופן זה שנפסד לגמרי על ידי הסיד של מלח והפאספאר השורף ומכלה ואינו ראוי עוד לפליטה אין בו איסור כלל ולא עדיף הבלוע מגוף האיסור דהיכא דהוי עפר נתבטל מתורת איסור, ע"ש מה שדן שאין בזה גם משום אין מבטלין איסור לכתחילה, וכן בספר דברי יוסף ח"א בחלק התשובות סי' ו' מהגר"י קאנוויץ ז"ל שעל דברי תשובתו שם מוסבת תשובה זאת של הגר"ח"ע ז"ל שהסכים אתו להקל בזה.

ישנם דברים שאינם מתבטלים ואצ"פ שאינם חשובים כדל אדא אין דפס תורת ביאד -

דבר שיש לו מתירין

בבר ראינו את הסוגיא בביצה שפאיסה הפשייה מקחמה של אשה אחת ומלח של אשה אחרת אוסור
לפוליא את פאיסה מחוץ לתחומה של כל אחת משתי הפשיים, ופקשו בגמ' דמנה אין פמלח באד ותירץ רבא
מפני שפמלח, עביד לטעמא -

1' ביצה ד"ט ע"א, ורבי אשי אומר ... דא ביעי' ורש"י

דבר שיש לו מתירין אינו בטל - ופרי מותר לדאכוד את פאיסה בכד מקום הכלול בתחומן של שתיפני, וכן מותר
לדאכוד את פאיסה בכד מקום לדאחר יום טוב - ולכן אין פמלח באד.

אזי חומרא בדבר שיש לו מתירין מ"נין בריש פמסכתא - מדובר בד"ן ביצה שנלדף ביו"ט שלפ"י רבא אוסור
מדאורייתא אס חל ערב יו"ט בשבת מפני שביצה פנלדף פיום נגמרה מאתמוח וסובר רבא שמה"ת אוסור
לפשתמש בדבר שלפ"י מן פמוכן ליו"ט מ.ו.פניו - שאס דא פוכן מצרב יו"ט פשימוש בו יפ"י פפכנף ולפי
רבא פכנף זו נקראת מלכאכא - וסובר רבא שדבר שנלמד בשבת צו"ט דא נקרא שפיתפ לו פכנף מצו"ט
מפני שאין שבת מכין ליו"ט - ואילו רב יוסף ורב יוחנן סוברים שביצה בת יומא אוסור בכד שבת ויו"ט גזרה
גזא פירות שגשרו מפאילן ביו"ט ומסקין שגזא מצנחמס מפפרי אסורים שפא יתלש ומפא יסחוט -

2' ע"ג ע"ב, מיתבי אחד ביצה... ותבטל הרובא, וד' ע"א, רב אשי אומר... דא בטל, ורש"י

דבר שיש לו מתירין אינו בטל אפילו באולף וספיקו אוסור גס כשפוא ספיקא דרבנן.

בטעם דדבר - למנה אין תורת ביאד לדבר שיש לו מתירין - מ"נין שני פירושים בראשונים -

3' רש"י ע"ג ע"ב ד"ה אפילו באולף

שיטת רש"י פיא שדימ"מ באד מפ"ת, ואסור חז"ל לסמוך על ביאד כשקיימת אפשות לדאכוד מבלי לפסתחא
על ביאד - ומאותה סברא מובן למנה פחמירו גס בספיקא דרבנן.

4' ר"ן נגרים ד"ג ע"א, דקא מיבאיא די כיון דערבנן... ומשום הכי דא ביעי'

ראינו את דברי ר"ן שמי' במי' אינו בטל לכ"ז ונחלקו רבי יפודף ורבנן אס מדגירי' את פמי' צ"פ שמו
פחומרי או שמו פפלכתי - ולפי פחכמי' שפגדירי' פמי' צ"פ פפלככ אין ביאד לאיסור שיש לו מתירין
בפיתר מפני שסם שנפס פוא פיתר וכמו שלפי פחכמי' אין ביאד לדגם פשציר בדס פפר מפני ששנפס אולין
ד"ט פמנבח.

5' תוס' ביצה ד"ה ע"א ד"ה ולבטיד... בירושלמי'

פתוס' פקשו מה פיתפ פפ"א שיבטלו פמלח ופמי' פא לכ"ז דימ"מ דא בטל, ותירצו שאין דין דימ"מ אלכא
במי' במי' ופכא פוי מין בפמ"מ. אבדל א"כ קשה מה תירץ רב אשי -

6' תוס' ע"ג ע"א ד"ה ע"א ד"ה משום... במי' ורש"י

רב אשי סובר שמלח ומים שבאו לטייע דאיסר נקראים מינף (בגלע דדין דימ"מ)

7' ר"ן נגרים ד"ג ע"א, ומשום הכי דא בטל אדא בשאינ מינ... אצ"פ שפוא מין שבאינ מינ'

פרי' פסביר שלפי סברתו שלפי שבתערובת אוסור שיש לו מתירין בפיתר פרי זו תערובת מין במי' ואין בן
תורת ביאד, אס פאיסור פוא ממי' חומרי שונף מפפיתר וגס בפלככ פאיסור אינו פיתר מנה אלכא שיש לו
מתירין - וסוברים פחכמי' שאין על תערובת דין מין במי', ודוקא כשפאיסור ופפיתר שוי' מין פחומרי אז
אס גס פאיסור יש לו מתירין פרי זו תערובת מין במי' ואין לו תורת ביאד, ועל זפ פקשה ממלח ביעיסה
שפוא מין בשפאי' בחומר ובכל זאט אינו ובטל (ופרי' כנראפ חולק על פתוס' שכל פשפוי לתבדל נקרא מינ')
ותירץ פרי' שדבר שיש לו מתירין פיום (בתוך פתחוס) דומה יותר לפיתר מנה מדבר שאסור לממרי עכשו
ואזי לפיות מותר בעתיד - ונקרא מינ גס אס שונף ממנו בחומרי, ודוקא בדימ"מ לדאחר זמן יש לחלק בין מינ
ד"מ.

8' שו"ע י"ד סי' ק"ב סעיף א'

בשו"ע דא ברור אס ר"ה לפסוק כרש"י או כר"ן אבדל פרימ"א בגלע למין בשאינ מינ פביא את תירו' של
פתוס' בענן מלח ותבילין.

ופנף, גס לפי פתוס' וגס לפי פרי' זפ שדבר שיש לו מתירין דא בטל פוא במי' דוקא (אלכא שפרי' חילק בין
דבר שיש לו מתירין פיום לדבר שיש לו מתירין לדאחר זמן) ופרי' פסביר למנה שלפ"י נחמיר באינו מינ, אבדל
לפי גישת רש"י גזז שדימ"מ דא בטל לכאורה קשה למנה שיפא פבדל בין מינ לאינו מינ -

9' תורת חסאת כדל מ' דין ו'

פאורי' פסק שסם חפרי' דברי' בפלמ' באינו מינ (וכן ראינו בדברים חשובים בגלשן פרימ"מ שפצתי
פמחבר - לפי פגרי' א.), ופת"ח חלק עליו צ"פ פרימ"מ (ופוא מפורש בעוד ראשונים) ובגלע לדשימ"מ פ'
פת"ח שכאשר פאיסור בטל בשאינ מינ אבדל שמו לממרי ולכא איכפת לן בזכ שקיימת אפשות לכאכוד
בפיתר - ופרימ"א בת"ח סובר שבדברים חשובים דא שייך ביאד כדל וגס באינו מינ אינו מפסיד את שמו.

10 ע"ק יו"ד סי' ק"ב ס"ק ד' וט"ז ס"ק א' ע' ופ'

פש"ק פביא את דברי פת"ח ופס"ז תנא ע"ד פראח בת"ח שחידש סברא ולכא פביא את דברי פת"ח. ולכאורא אחר' שפראח פביא את תירוץ' של פתוס' בנשא לתבלין (וכן פס"ז ע"מ פביא את פסברו של רש"י לדימ"א ולכא זה של פת"ח) לכא פ"ה פתוס' לפסברא את פפבדל בין מין לכא"א ע"פ פת"ח.

11 ע"ק ס"ק ע'

פש"ק פסק שאינו לענין דימ"א נקבא ע"י שם ולכא ע"ס - לפ"י פת"ח שזה שאינו בטל פוא מדין מין באינו בודאי פוא כן - ולכא לפ"י פת"ח (דפיינן לפ"י רש"י ותוס') זה שבטל דימ"א בא"מ פוא מפני פנאבד את שמו.

ופנה פראח פביא שיטת פתוס' שכל שבא לתיקון נקרא מין -

12 ע"ק ס"ק פ"ו

פש"ק למד שיש כאן שני דינים נפרדים - דבר פנתן לתבלין ויש לו מתירין לכא בטל מפני שנקרא מין. ודבר פנתן לחזותא לכא בטל מפני חשיבותו בתערובת ואפילו אם אין לו מתירין.

13 ביאור פגרא"א שם אות ו' ... אין אוסר'

פגרא"א למד את דברי פראח"א כפשוטו ששני פדברים חזותא וטעמא אינם בטלים מאותו פטעם - דפיינן דימ"א (אם חזותא פ"א סיבא שלכא ופטל פאיסור למח כחבו פראח"א בסימן פפוסק בדימ"א!) - ופחידו פוא שדבר פשוי לחזותא נקרא מין ולכא בטל אם ימ"א.

ופנה. פש"ק פראכא לפ"ע אוח"ח - מקור דבר פשוי"ע שם פוא במרדכי ריש בי"ב -

14 מרדכי ריש בי"ב ... לכא בי"ד

פפורש במרדכי כמו שכתוב בש"ך - ולכא שמעון פמרדכי פפוא דבר פשוי, לחזותא ולטעמא - דפיינן ע"כ לחזותא ולכא טעמא. ואינו בטל ע"כ אם אינו דימ"א.

15 שו"ע אוח"ח סי' תקי"ג סעיף ע', ומ"ב ס"ק ט' וי'

פראח ד"ק פפאחבר שפרי"ך ע"כ חזותא ולכא טעמא ופראח"א פביא פפש"ך ופגרא"א שכל אחר מפס פסוק, ופראח"א ע"כ פסק שאין חזותא' סיבא שלכא תבטל אדכא שנקרא מין, ואם פוא דימ"א לכא בי"ד למדנו שאין בי"ד לדבר שיש לו מתירין - ע"פ מפני שלכא ר"ז חז"ל לפתיר איסור ע"י בי"ד כשאפשר לפתור ולכאכ"ל שלכא ע"י בי"ד. ולר"ן מפני שיש ע"כ פאיסור שם פיתר ומחילא לכא בטל בפיתר אמור מדין מין באינו (בפלכא) לכא בטל.

9 **ך** כתב באו"ה כלל כ"ח הא דחתיכה הראוי להתכבד ובריה אינו בטילה דוקא במינן אבל שלא במינן הוה בנותן טעם דומיא דבר שיל"מ דבטל שלא במינן עכ"ל ואינו נכון דהרי הרשב"א כתב בתשובה סימן קי"ג שבריה שנפלה לירקו' דאינה בטילה וכ"כ ב"י וכן משמע בשעריים דלא כוותי' שכתב דטיפת חלב לא מקרי ראוי להתכבד הא לאו הכי לא בטיל בבשר אע"ג דהיה שלא במינו ומה שהביא ראיי' מדשיל"מ נראה לחלק דשאני התם דאין החשיבות מצד האיסור עצמו אלא מאחר שיהי' לו היתר אח"כ לא רצו חכמים שיתבטל וכל שנתער' שלא במינו אין היתר נקרא על דבר האסור אלא על שם דבר שנתערב בו והוי כמי שאין לו מתירין כנ"ל:

פראשנים דנים בכמה ז'ורים של איסור יש לו פיתר באיזה ענין ובכח זאת לא פשוט שפס כחלל די"מ-

תרגולות שניצטו בידי חיה הרי היא ספק טרפה ואם אח"כ פאיטה פתרונות בי"מ איסור לאכול אותן מספק שמה בי"מ טרפה פן, ופחלכה היא שום חיתה פתרונות למשך י"ב חודש אחרי פדריסה נתברר שלכא פיתה טרפה (מפני שפאיטה אינה חיה י"ב חודש) ופותרו פבי"מ למפרע. פרש"א דן על מקרה ונתערבו אותן בי"מ ספק בי"מ פיתר לפני ששפתה י"ב חודש ונתבטלו - פאם מותר לאכול מיז או פאם חייבים לחכות עד סוף יב"ח מדין דבר שיה"מ -

1' ש"ע י"ד ק"ב סעיף ה', וש"ק ס"ק ז'

דבר יש לו מתירין פוא דבר שבדאי יהיה מותר לאחר זמן ולכא דבר שאין ודאות לפיתרו - ולכן בי"מ ספק טרפה בטלה וא"י לפתמי.

פראשנים דנים באיזה מקרים של תערובת די"מ ופסקו שבאיסור כן בטל מכמה סבות וכמה מוסברות שניות במחלוקת-

2' תורת הבית הק"ר בית רביעי שער רביעי, כ"ל... מתירין, ובדפ"ש שם ד"ה אור כתב

כאן ברש"א פרכיב כנראה שתי סברות - שפכ"י שנאסר ונתערב באחרים לכא נקרא די"מ בזה שאפשר להצמיד את כולם מפני שאין הפיתר בא ממי"מ אלא ענין נמשך פגעה, ופוס"י שפגעה כרוכה בפולאות (משמעות פרא"ה בדרך הבית היא שפסברא פאיקריה ברש"א היא פפוסד) ופרא"ה פס"מ מדין די"מ פיה בטה פיות ופיתר בא בפולאות ממון אלא שאיסור שאפשר להפליא ע"י פגעה נקרא נכר (כאן מה שראינו בנצח לחלב נמוח שנבל תבשיל שאפשר להפרידו ע"י זיילן ולכא נקרא תערובת)

3' ש"ע שם סעיף ט' ורמ"א, ש"ק ס"ק ח', ורש"ע פכ"ה...

לפי המפרש"ד פגעם פאיקרי פוא זכ שאין הפיתר בא ממי"מ ופש"ק חולק עליו מזה שדבר פאיסור נחמת נדר נקרא י"מ מפני שיכול לשאול על נדרו, ופש"ק גם חשש לשיטת פרא"ה שנקרא נכר פאיסור ולשיטת מפר"י שאין פגעה כרוכה בפולאות משמעותית (ולכן אין להפיתר את התערובת שלכא פגעה כל פכ"מ אלא אי"כ פוא במקום פפוס"מ). ופש"ק גם אצן שאפילו אם נקל כמו פרש"א חייבים לחכות עד לאחר נצח"ה שפרי פאיסור דאורייתא של כלי בן יומי יש לו מתירין, וגם פאי"ז שפק"ה מציקר פדין כמו פרה"א חשש שיבא לערב ביחד תבשילים שנתבשלו בכל פכ"מ - ונמי"א כאוכל כל התערובת בבת אחת - ממי"מ גם פוא פחמיר להצמיד את הכל

ופנה, לעיל ראינו את דברי פמרדכי שום לבנו את פמכ"ה בי"ה שנלדד פ"י איסור מפני שפ"ה צש"י לחזותא ולטעמא - וגם מפני יש לה מתירין-

4' אור א"ח ריש סי' תקי"ט, ...שלכא נתכוין להצמיד, וב"י ד"ה ולפי מה שפירש

פאר מ"מ מחלוקת בין פמרדכי (בשם אבי עזרי, וכן פוא בתשובות מפר"ק) שסובר שדי"מ אינו בטל גם אם פאיסור אינו בצין לבין ר"ת שסובר שדי"מ לא בטל כשפוא בצין אב"ל כשפוא נמוח (או שפ"ו ולכא נשאר אלא פגעם) בטל, ופאר פסק דפק"ה (א"א שפ"י פחמיר למעשה בי"ה אם נמשך לחזותא ולטעמא)

5' רמ"א י"ד ק"ב ס"ד, ...טעמו בטל, וש"ק סוס"ק ט', ובאמת לענין דינא...

פרא"א פסק כמו פאר (דפיינ שיטת ר"ת) שאין דין די"מ בלא משנת אב"ל פש"ק חולק על פרא"א לענין דינא שכן משמעות רוב ראשונים שדי"מ אינו בטל גם בטעם (בסוג"א שם בי"ה וכן בתשובת פרה"א בנצח עכ"ל)

ופנה, בפלכות מליחה מביא פשו"ע דעת פאנונים שגשר ששה ע"ב שעות מ"ב שנשחט ולכא פודח בינתיים נתייבש פדס שבתוכו ושוב אינו יול"א ע"י מליחה אלא ע"י ז"י"ה - וזן פתפ"ד באם נתערב בשר זה עם בשר אחר שלכא נמלח אב"ל טרם ששה ע"ב שעות משעת שחיטתו - פאם איסור מלמח ולבשל את כל פבשר טעם די"מ שפרי ניתן לאכול את הכל ע"י ז"י"ה או שעותו בשר בטל ברוב ופכ"ה מותר ע"י מליחה-

6' שו"ת תרומת הדשן סי' ק"ע

פתפ"ד פביא מחלוקת בין פרי"ף לבין פראב"ה אם דבר שנאסר במק"ת נקרא י"מ מזה שלעולם לא נאסר (פת עם בליצה של בשר שנתערבה עם פת אחר יש בו להבטל את פפת פבש"ת ברוב - פאם ניתן להפיתר את הכל אם חלב או שיה"מ לאכול את הכל עם בשר) שפרי"ף מחמיר ופראב"ה מקל - מפני שבנצח לעבד מצוים לא נאסר ובנצח לחלב אין לו מתירין - ופסק פתפ"ד דפק"ה מפני שדי"מ דרבנן, ובסוף פוס"י שאפילו אם פבשר פתה פפר" - בטל ברוב מפני שאינו איסור מחמת צ"מ -

7' דרכ"מ י"ד ק"ב אות ה', ...דדבר שאין איסורו מחמת צ"מ לא מקרי דשי"מ:

פרא"א פול"א מתפ"ד שום אינו איסור מחמת צ"מ לא נקרא י"מ - ופוא תמוה שפרי בתפ"ד משמ פוק - שאינו איסור מחמת צ"מ פפק"ה מתורת פפר"ם אב"ל בנצח ע"י"מ סמך על סברת פראב"ה!

8' רמ"א שם, וכן אם אין ... דם פבלוץ בה', וש"ק ס"ק י', וט"ז ס"ק ס"ק י'... נזכיר אור מזה

פש"ק ופכ"ז פקשו על פרא"א כ"ל שבתפ"ד מוכח פפוק, ופכ"ז אצן פפרא"א טעם במקור ומקור פדין פוא מפר"ה, אב"ל להלכה גם פש"ק וגם פכ"ז פוסקים שלכא כמו שכתב פרא"א בנצח ע"י"מ איסורו מחמת צ"מ, אלא שפכ"ז (שלכא כמו שראינו בש"ק ע"י) מסכים עם מה שכתב פרא"א שדי"מ בטל אם אין שם משו - ופסביר שפרי זה שדי"מ אינו בטל פוא במין במין - ואם אין שם משו - ואם נתינת טעם אין שפרי מידבר במין במין - לכא פחמיר בו פאיסור בטל

9 רמב"ם פט"ו נאכלות אסורות פ"ט

לפי הרמב"ם זה שחמץ בפסח הוא במשפו אינו נחמת חמץ חמץ אלא מפני שפוא דבר יש לו מתירין (ולכאורה לפי הרמב"ם גם אם נתערב משפו חמץ חמץ נלפני הפסח אינו בטל ואסור בפסח.)

10 מרדכי פסחים סוסי' תקע"ב, וכתב פ"ר שנוהג מפליגא... יוסי' תקע"ג

מרדכי פביא בשם ר"ת שלאו נקרא י"מ אם פאוכד יתקלקד עד שיבא זמן הפיתר, ופוסק (או"י) גם בשם ר"ת מרבינו חיים כהן ל"ק שפיות ואיסור חמץ חוזר כד שנה לא נקרא י"מ, ופביא גם מה שכתב הפסח בשם ר"ת שאין דין י"מ לבלוע.

11 שו"ע שם ס"ד, ורמ"א, דבר יש לו פיתר וחוזר ונאסר... ויש חולקין בזבז, וט"ז ס"ק י"ג

מחבר כנראה פסק שאין לחמץ נקרא י"מ מפני שמתקלקד, ורמ"א לכאורה סובר שאין לפתור מצד זה ופביא את הפסח מפני שחוזר ונאסר ופביא גם את פיש חולקין - שפוא פרמב"ם, ורמ"א בת"ח פסק שאין לחמץ נקרא י"מ, ופמפרש"ט פסק כשיטת פרמב"ם.

12 רמ"א שם בסוף, ולאו מיקרי דבר יש לו מתירין... וש"ק ס"ק ט"ו

מחבר בשבת במזיק אסור לו לעולם - בשבילו לא פוי מצד שבת י"מ ובטל למרות שלאוחר בשבת חוזר לאחריים (ואילו לאחריים שחוזר לאחרי פוי י"מ ואינו בטל בשבת.)

13 שם ברמ"א לעזיב, כד איסור שלאו פיה ניכר... מתירין, וט"ז ס"ק י"א

חז"ל אסרו לשתות בשבת משקה שזה מצטנן מפרי בשבת גזרה שנה יסחוק, ואם זה המשקה לתוך משקה פיתר ונתערב מיד עם יציאתו מפרי לא נאסר מצד דיל"מ שלאו פיה עליו שם איסור בפני עצמו קודם ביאור.

14 רמ"א אור"ח סי' ש"ח סוסי"ט, ואם עבר ונתן מלח... ומט"א ס"ק ע"א... ואין נתבשל מיד'

מלח נמוח ובטל מיד כאשר פונח בכ"ר בשבת ולא נתבשל עד לאחר זמן - וממילא לא חל עליו שם איסור כמו שראינו ברמ"א.

15 רמ"א שם, מי שנזר... על נזרו

אם נזר לאסור מאכל עליו לא נקרא דיל"מ נחמת פיתר לאחריים כמו שראינו לעיל אצל נזר נקרא דיל"מ מפני שיכול לעכב אצל ג' פדיונות שיתירו את נזרו.

16 פתחי תשובה שם אות ו', בשם פגאון בעל ז"ח...

פ"ח אצן שדוקא במאכלים יש דין דיל"מ - שבין כך אי אפשר לאכלם אלא פאם א' ואם זה יותר נחר פרי יש לו מתירין, לא כן בכלים פאומדים לשימוש תמיד שפיתרם לאחר לא יחזיר את שימושם של פיום - וא"כ אין על השימוש של פיום שם י"מ מתירין.

² בליג' מחנכו או של עץ שנאסד בבליעה איסור מן האיסורין, ונתערב באחרים ואינו ניכר אי זהו, אע"פ שאיפשר להגדילו ולהחזירו להכשרו (על ידי כן), יראה לי שאין דנין אותו כדבר שיש לו מתירין לאסור את כולו עד שיגעילם או ילבנם, אלא (הרין) הוא כאיסור יבש שנחערב ביבש ובטל בדבר דבר תורה, שכל שאין מתירין שלו כאין מאלהין ואינו צריך לפזר מעותיד ולהוציא הוצאות במתירין אינו בכלל דבר שיש לו מתירין.

עוד כתב בכלי שטף שבלע מן האיסור ונאסר ואתו כך נתערב באחרים שראוי לדנו בדבר שיש לו מתירין שהרי אפשר להכשירן בהגעלה, אלא דלא מיקרי דבר שיש לו מתירין בשום מקום שיש בו הוצאה והפסד ויש ראייה בזה וכיון שכן אמרינן בהא דחד ביהדי בטיל ע"כ. חזק אינו דהכא טעמא אחרינא דאין לו כסול לבר מטעמא שיש לו מתירין, רכל היכא דמיבר האיסור אין לו היתור ואין לו כסול ובכל דבר שאיפשר להוציא האיסור מהוכו הרי הוא בניבול' האיסור, וכיון שכן בזה שאיפשר בהגעלה ולהפליט האיסור הרי זה כאלו ניכר ואין לו היתור, והו' דטעמא דייבש ביבש חד ביהדי בטיל משום דליכא טעמא דאיסורא אבל כל היכא דאיכא טעמא דאיסורא אסור, והכא לא מביא דליכא טעמא דאיסורא אי מתרמיא ליה האי קערה או האי כלי והיב ביה היתורא, הילכך אפילו באלף לא בטיל דהא לא מביא בכלים אלו שלא יתן האיסור טעם בהיתור. ומעיקרא לא מביא בהו בלאו הכי דהא לא אפשר בלאו הכי וכי האי גונא דלא מביא מעיקרא בלאו הכי לית ליה² בטול דזה דבר מחזור וסתוקן מאור.

6

מצאתי בספס גדולי ישרי משום דאין צריך כן דבר שיש לו מתירין, כך מצאתי ולא פירש טעם ברובו. יראה והיינו דלא מיקרי דבר שיש לו מתירין בצלחה משום דבצלחה לא נאסרו מעולם ולכשל צדיק הוא אסור, ולא שייך ליה דבר שיש לו מתירין אלא היכא שיש היתור לאותו צד הנאסר כבי' יאצ"ג דרב

שאלה: כשר ששטה שלשה ימים בלא מליחה ונתערבה אותה והיכה בתהבות אחריה במילה. הא ברוב לענין שדחה כולו סתווח לבשל או צריכים לאכילי כלי נבל.
תשובה: יראה דבטילה היא רע"ד בלה לבשלו, וכן

לישראל מיסר קאמיר, פרי לברן ירו' עדי אפיו בלא כסול לישראל צדיק הוא אסור, היינו משם בסכוח ראבי"ה² ואע"ג האשמו היא ידע לחלק, מ"ם נראה דכיון דטעמא משום דשיליה והוא אינו אלא מורכב לא דייקנן כולי האי להחמיר. ונראה נמי דאפילו דיתר היכה הואיה להתכבד אפיה בטילה, כיו' דאנה אסורה מחמת עצמה אלא מחמת הרם הכלות כה. אע"ג דבכולי' משעריך דלא ידעי כמה רם נפיק מינה, מ"ם השיבות החמיכה אנה לחלק הרם אלא מהסח כ"ח הכשר שהוא היחוד², והבי מחלקינן בהרא לע"פ שאר איסוריין.

אלפסי וראבי"ה² פליגי בידן סברא כראיחא במורכבי פי ניד הנשדדי אהיה פת דנאפה עם הצלי. דרב אלפס חשיב ליה דשיליה הואיל ויכול לאוכלו עם כשר, לראבי"ה לא חשיב דשיליה משום דלבשה לא נאסר מעולם ולכוחו צדיק הוא אסור, וכחכ מהרי"ם² דנהגי לפסיק כרב אלפס כוכו שלא נחלקו עליו דיומ"י. מ"ם נראה דברוי ראבי"ה כאן עיקר הוא, מהא דפי הצול (יבמות ז"א, א) ולאמר רב אשי סיפא היינו טעמא משום דהו' ליה דשיליה ולכך אין החדומה בטילה הכול הכהן לאיכלה, קאמר תלמודא הא דרב אשי בודתא היא דכמה נמשך אי לכתן מעריא שרי אי

פיתר בהפיתר

למדנו את שיטת ה"פ"ן בענן מן הבינה וכן בענן דבר שיש לו מתירין שולקח מדם פהר ומדם השעיר נלמד שני במינו לכו בעל ונחלקו רבי יהודה ופוחמ"ס אם המין נקבע ע"י מינו פוחמ"ס או ע"י דין - ולכן סוברים פוחמ"ס שצ"ל אינם מבטלים זה את זה ושדבר שיש לו מתירין אינו בטל - אם יש לו מתירין למחר אינו בטל דוקא אם גם שני פוחמ"ס צ"ע, ואם יש לו מתירין היום אינו בטל אפילו אם פוחמ"ס שונים. מדבריו יוצא שאם שני מיני פיתר שנתמזגים לכו שייך תורת ביטול ואפילו אם פוחמ"ס שונים.

1' הנה דף ס"א ע"ב, ת"ר בגד שאבד בו ככלאים... תכריכין למת, ורש"י

בגד של פשט שנארג בו חוט א' של תמר אבד לכו ידוע איפה פחוט כדי להסירו אסור ללבושו משום שאצטנז ואם אסור למכרו באופן שצ"ל להכשיל את אחרים.

2' תוס' שם ד"ה בגד

דפי תוס' ה"ה שייך תורת ביטול בלמחר ופשתים למחרת ששנעם פיתר, אבד תוס' חידשו שבכלאים פוית ופתערובת פ"א סבלת פאיסור אין מין אחד מבטל את פשט ואדרבה שניפס יחד מפוים את פאיסור. וי"א שדפי תוס' באמת פיתר מבטל פיתר חוץ מאיפה שפתערובת גופא פ"א צ"ל פאיסור.

בסוגיית ביטול איסור לכתחלה ראינו את ענן חלב שנתבטל בשמים במים אם מותר להשתמש במים לשהר -

3' רמ"א יו"ד סי' ט"ז סוף ס"ו, כזית חלב שנבדל למים... וש"ך ס"ך כ"ב, ואין להקשות... וא"ש

חלב במים פוית פיתר בהפיתר שנתמזג ודפי פ"ן לכו אורף לכו שייך בו ביטול - אבד דפי תוס' פרי אין בתערובת חלב במים שום תערובת של איסור ופחלב בטל.

4' רא"ש הלכות כלאי בגדים (פרק ט' ג') סימן פ', דלכו שייך ביטול הרוב... נתינת טעם

פרא"ש פקשה שגשר בחלב פוית איסור תערובת ככלאים ואיך שייך למחר שחלב בטל בגשר בשמים (פרא"ש סובר כמו תוס' - ובאמת קושיא זו קשה גם לר"ן שפ"ר בגשר בחלב פוית פיתר בהפיתר) ותירץ פרא"ש שאינו ענין לביטול ככלל אלא שבכל מקום שאין פחלב עתה טעם בגשר אין א"ל זה שם ביטול בה"ח - שפירשו של ביטול פוית י"ת, מרקחת' דפינו עירוב טעמים, תירץ זה שייך גם דפי שיטת תוס' ואם לשיטת פ"ן ונקורו בלמ"ה בחולין -

5' חולין ק"ח ע"א משנה, שיפת חלב... איסור, ולמ', אמר אבי"ט... איסור תורה

אבי"ט אצטנז שטכ"ע נלמד מבב"ח בהכרח - אצטנז נדחה את פרא"ש בגד שבב"ח פוית חידוש ונ"י שצ"ל פאיסור בבב"ח משום טעם חלב, שגבשר אדלכו מצט"כ - למנה פתירה המשנה את התערובת כשצ"ל בחלב כדי ליתן טעם בגשר? ותירץ רבא מפני שבפחות בכדי נתינת טעם לכו שייך א"ל זה שם ביטול.

ולכו אורף יש להקשות גם דפי פ"ן וגם דפי תוס' איך סבר אבי"ט למחר שבבב"ח פאיסור פוית חידוש ככ"ע ובפחות מכדי נתינת טעם פחלב בטל - פרי אין ביטול כששני פמינים פם פיתר - אופר ט איפה שפאיסור פוית התערובת!

6' חידושי רא"ש לחולין ק"ח ד"ה בתוס' וד"ה ונלכו

רא"ש למד שבזה גופא נחלקים אבי"ט ורבא (ופלכטא כרבא) ואבי"ט יתיר את קושיית תוס' בנלכו לכו אבי"ט כדברי רב חסדא בג"ה ס"א שנתן לדבוק את מין פחוט ע"י לביצה ורבא שם חלק עליו - וממילא דפי אבי"ט לכו נקרא תערובת בכדל אבדל אם פיתר תערובת פיתר בטל, אבדל לרבא פוית תערובת ובכל זאת אין ביטול.

7' שו"ע יו"ד סי' ר"ט ס"א, אין לכו אבי"ט שיצור... ורמ"א, וש"ך ס"ך א', בית יוסף

פש"ך פוסק כשיטת תוס' ורא"ש - דאיילו דפי פ"ן לכו בטל תמר בפשטים בטל זה פיתר בהפיתר.

ופנה דפי פ"ן כמו שאין פיתר מבטל פיתר ככ לכו אורף יש מקום למחר שאין איסור מבטל איסור (מש"כ תוס') אבדל בלמ"ה מפורש לכו כן -

8' זבחים דף ע"ח ע"א, אמר ר"ל פפ"ל... לכו שנה פתראו, ורש"י ד"ה אי אפר

ר"ל סובר שטכ"ע לכו דאורייתא ולכן איסורים מתבטלים הרוב, וכשבוטל איסורים שלעם יחד פרי שם פאיסור שצובר עליו נקבע ע"י הרוב וא"כ לדעת אבי"ט מופס יפ"ה הרוב כדי שיהיה אפרש לנתן לו פתראו משום שם איסור ברור וממילא אין לוקה - וסובר שאיסורים מבטלים זה את זה ולכו אורף לריכס למחר שבפיתר אין שנות נפרדים לכו פמינים של פיתר - שפ"ר דינם שוף שפם מותרים, אבדל באיסורים לכו פאיסור ישנם גדרים ודינים מיוחדים ואין להם שם כולל - איסור אדלכו שם פאיסור פמינים.

9' שו"ע יו"ד סי' ט"ז סוף ט"ז, לכו חבירו, וש"ך ס"ך ט"ז

להלכה קי"ד שאיסורים מבטלים זכ"ז (ולכו אורף דלכו כר"ן) ויכול להיות שאם נתערבו שמים ואחד כזיתים של איסורים שונים ומצויים אינם שוים, וכלל בטל!!!

⁶ **בתוסי** עין הסיס עיש ויהי הכנוד יסר, יייל זכאנו כנר נהנז
דנני קחא כהדוה זכננ דדך ניכונ חסרה סורה ינלני
תנוה וללני כהננ דף קחא דדיק דכר כחנז לא כר חידוכ
כהדכר כליכא ניכר, וסינו הסינ דגליכא עיש כנר כנר כנר אוסורין
ולא סיל הכנעם דדך ניכונ חסרה חורה, יסר קיסרז ויהי ככלאים
גלא כהני וסיש כניס כהני כישנ.

חלעיד וללנו קסה כנר הכנז דכלאים לנעל כנינח הו חסר
לכריז סיי לנעס כהליהו כנר סיי חסיה כנר סוכר
כנר כליכא לנעס יסרה, ולר ליל דקוסיה חסי חסר דליהו כנר
כנר חסר ליה כנר לחפר כנר ססר עני לנסח הו וכו, הו
חכ לנעס ולא ניכר דוחה חסר חיה נכונת כהני חיה חנעס
כיסול, ולר כסיר טלס חוסיכ, דכנר סכר כון דמניה חיה
והחסיכס חו חליסור לא סיי כיסול, יסר דכנר ונעל חוקר
כליכא עיש חסר חקדח כון דדך כסינ חסרה חורה, וסינו
דכר לנינעס דסיל כן כהני, וללני חסרה לנעס ליה דנכ כנר
חיה סיי כיסול, וחסיכ כנר סוכר כנר כליכא חליסור חנעס
חכוס חליכא כריני כנר יכיל וקיל.

דברים שוינס מתבטלים

מתבטל (עבדו לטענתו)

(דבר העשוי להפסיק את האוכל: מרדכי בשם אבי העזרי' לא בטל מחמת חשיבותו)

רמב"ם (רמ"א) כל איסור פנתן אע"פ אינו בטל בס"י - ר"ן מדאורייתא / או ואינה מדרבנן אפי" למה"ד סכ"ע דאורייתא א"כ דוקא בדבר חרף

מלח ותבלין שבלעו איסור ונפל המלח לאיסור ויש בפיתר ששים כנגדו - תוס' (שו"ע רמ"א) חותר / ריב"א איסור

מחנף

(שאר ושאר דבר שפחמף את הפוסק אינו בטל בו)

זה וזה גורם חותר: תוס' (ט"ז) אם לא פ"ק באיסור לבד כדי להחמיר

מחנף

(דבר שנתן לתעורבות את לורתו: ר"י מנעיש ורמב"ם (שו"ע) אינו בטל א"כ למע"א מחנף / או"ח מדרבנן / ראב"ד ותוס' (מפרש"ט) בטל בס"י)

מחנף של פיתר (מחנף את הפנינה בקיבה כשרה) בטל בס"י

מחנף פקש כע"ז: ש"ע (רמ"א) חותר - ש"ק בדיעבד - רע"א אם יש גם ששים ופוא פיתר חותר לכתחלה

חנותא

(דבר שנתן לתעורבות את לבו: מרדכי בשם אבי העזרי' (ש"ק) לא בטל מחנף / דוקא חנותא ומחנף / א"כ (רמ"ב) בטל בס"י)

דבר שיש לו מתירין

(איסור שנתבטל בפיתר ויש גם אופן שפאיסור חותר או יפ"ח חותר גם עלעא פביאול: אין לאיסור תורת ביאול)

וספיקו איסור גם אם פאיסור פוא מדרבנן רש"י חנ"ג פחמ"ח שלטא עסמוק ע"כ ביאול בשאפסר לאוכלו גם עלעא ביאול / ר"ן לרבנן פ"ו מין בחנף

דש"ע"א באינו מין: תוס' (שו"ע) בטל אם נתון בו טעם נדון בחנף / ר"ן אם יש לו פיתר פיוס אינו בטל ואם פיתרו לחחר בטל

אם לא יבא הפיתר בודאות: בטל

אם אין פיתר בא מחנף: רש"ע בטל / ר"ן אינו בטל

אם הפיתר כחך בפולאות: רשב"א בטל (מפרש"ט פולאות הפעלה מוצאת ואינו בטל)

כלי בלוע איסור שנתערב בכלים של פיתר: רשב"א (שו"ע) ש"ק בפפסי"א ואינו ב"י) הכל חותר /

רבי"ה נקרא נכר פאיסור וזריק להשע"ט את כולם (ט"ז ז' להשע"ט מחשש שישנה בכד בבי"א)

איסור דאורייתא שיש לו מתירין אב"ד ישאר איסור מדרבנן: ש"ק אינו בטל

איסור ש"ע"א ופוא נמחם בתעורבות: ר"ת (רמ"א בח"ח) בטל / מרדכי (ש"ק וט"ז) אינו בטל

איסור ש"ע"א שנתערב בששים וסלקו ולא נשאר אלטא אע"פ: ר"ת (רמ"א וט"ז) בטל / מרדכי (ש"ק) אינו בטל

תעורבות יש בה בשכפאיסור פוא חתיכת פיתר שבלע איסור: או"ח (רמ"א) בטל / תפ"ד (ש"ק וט"ז) אינו בטל

איסור ש"ע"א באופן שמעולם לא נאסר: ר"ף אינו בטל / ראב"ד (תפ"ד) בטל

איסור ש"ע"א אב"ד יתקלקל ע"ד שיבא פיתר: מרדכי בשם ר"ת (רמ"א) בטל

איסור ש"ע"א לאחרי: בטל

איסור ש"ע"א שלטא חל עליו גם איסור ע"ד שנימח: בטל

איסור ש"ע"א ויחזור ויאסר: ר"ח כפן לדיק בטל / רמב"ם אינו בטל

חפ"ז העשוי להשיא חוזר שנאסר באופן ש"ע"א ונתערב בענן שיש לו ביאול: ל"ח בטל

פיתר הפיתר

(ר"ן פיתר שנתערב בפיתר נקרא מין בחנף לפי הרבנן ואין בו תורת ביאול / תוס' ורא"ש איסור שישו תעורבות שני)

מינים לא שייך ביאול מין אחד בשני

איסור באיסור מש אחר: בטל ל"ע

חלב בבשר: לא שייך בו ביאול אב"ד אם אין נתינת טעם חותר שאין זה דרך ביאול